

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อสำรวจเจตคติของครูต่อกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

การสร้างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยขั้นตอนการปฏิบัติ 5 ขั้นตอนคือ

1. การสร้างคณะทำงานในโรงเรียน ทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูและครูพระ 2 เรื่อง ได้แก่ 1) เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีข้อสำคัญเกี่ยวกับ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด วิธีสอน และเทคนิคในการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน 2) เรื่องการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. การปฏิบัติการของครูในโรงเรียน/ในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของครู
5. การจัดประชุมเสนอผลงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน

กระบวนการดังกล่าวได้มาจากการดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ การร่างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะทำงานวิจัยได้แก่บุคลากร 3 ฝ่าย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ศึกษาพิเศษ และบุคลากรของโรงเรียน (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) ร่วมกันสร้างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การหาประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ เพราะ ร้อยละ 95.54
ของครูที่ร่วมโครงการสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของครูที่ร่วมโครงการสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตาม
แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ($n=112$)

เขตพื้นที่การศึกษา	จำนวนครูที่ร่วม โครงการ	จำนวนครูที่สามารถ ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรมตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงแก่ผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานได้	ร้อยละของจำนวนครู ที่สามารถทำวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อ เสริมสร้างคุณธรรม ตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงแก่ ผู้เรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้
1	48 คน	48 คน	100
2	29 คน	29 คน	100
3	35 คน	30 คน	85.71
รวม	112 คน	107 คน	95.54
ครูพระ	20 รูป	ครูพระทั้ง 20 รูป ไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ แต่ทุกคนสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้	

จากตารางที่ 4.1 พบว่าร้อยละ 100 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 เขต 2 และร้อยละ 85.71 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ แสดงว่า กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่

ทีมผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ (ตามเกณฑ์ 80% กล่าวคือ ครู ร้อยละ 80 สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้)

เป็นที่น่าสังเกตว่าครูพระ ร้อยละ 100 ไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ แต่สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ แสดงว่ากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ทีมผู้วิจัยสร้างขึ้น ไม่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาครูพระให้สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ แต่สามารถทำให้ครูพระเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

ข้อมูลดังกล่าวได้มาจากการดำเนินการหาประสิทธิภาพของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะทำงานวิจัยในโรงเรียน

แต่ละโรงเรียนแต่งตั้งคณะทำงานวิจัยซึ่งมีหน้าที่ในการ รับผิดชอบ ติดตาม ให้การสนับสนุน และ ประเมินผลการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

หลังจากที่ได้คณะทำงานวิจัย ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ศึกษาพิเศษ และ โรงเรียนแล้ว (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) คณะทำงานวิจัยได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาอบรมในห้องประชุม 6 วัน แต่ไม่ติดต่อกัน รายละเอียดในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

วัน เดือน ปี/ สถานที่	กิจกรรม
5 มิถุนายน 2551 มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์	หัวหน้าโครงการวิจัย ประชุมผู้บริหาร โรงเรียน และคณะทำงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการประชุม มีดังนี้ 1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและภารกิจของนักวิจัยและผู้บริหารโรงเรียน 2. วางแผนการวิจัย 3. วิพากษ์กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียน 4. สร้างหลักสูตรการฝึกอบรมครู

ข้อมูลโดยสังเขปของหลักสูตรการฝึกอบรมแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ครั้งที่	รุ่นที่/ วันที่	โรงเรียน	จำนวน
1 (2วัน)	อบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
	1 (26-27 มิ.ย. 51) เขต 1	1. วัดมะมั่ง 14 คน 2. บึงบอระเพ็ดวิทยา 18 คน 3. ชุมชนวัดเกษไชยเหนือ 16 คน	48 คน
	2 (17-18 มิ.ย. 51) เขต 3	1. บ้านเขาลือ 12 คน 2. บ้านหัวถนนเหนือ 16 คน 3. ห้วยน้ำลาด 7 คน	35 คน
	3 (23-24 มิ.ย. 51) เขต 2	1. สวนป่าแม่กะสี 16 คน 2. บ้านปางขนุน 5 คน 3. วัดประสาธวิถิ 8 คน	29 คน
	4 (8, 10 ก.ค. 51, 29-30 ก.ค. 51) เขต 1	พระสงฆ์	40 รูป
2 (2วัน)	อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียน และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน แก่ครู รุ่น 1 รุ่น 2 และรุ่น 3		
	รุ่น 1 วันที่ 1-2 ก.ค. 51	รุ่น 2 วันที่ 23-24 ก.ค. 51	
	รุ่น 3 วันที่ 24-25 ก.ค. 51	รุ่น 4 วันที่ 16-17 ก.ย. 51	
	อบรมเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่ครูพระ		
3 (1วัน)	-นำเสนอเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียน		
	รุ่น 1 วันที่ 2 ก.ย. 51	รุ่น 2 วันที่ 3 ก.ย. 51	
	รุ่น 3 วันที่ 5 ก.ย. 51	รุ่น 4 วันที่ 23 ธ.ค. 51	
	ปิดภาคเรียน		
	เปิดภาคเรียน		
ปฏิบัติการตามเค้าโครงการวิจัย นิเทศ ติดตาม สนับสนุน			
4 (1วัน)	นำเสนอผลงานการวิจัย (ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551)		
	รุ่น 1 วันที่ 5 พ.ค. 52	รุ่น 2 วันที่ 24 ก.พ. 52	
	รุ่น 3 วันที่ 6 พ.ค. 52	รุ่น 4 วันที่ 3 มี.ค. 52	

3. การฝึกอบรมครู

ในการดำเนินการฝึกอบรมครูตามหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น บางครั้งได้มีการปรับเปลี่ยนวันที่ในการฝึกอบรมใหม่ ตามความเห็นร่วมกัน ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์มหาวิทยาลัย และศึกษานิเทศก์

ดำเนินการฝึกอบรมครู ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ 4 รุ่นๆ ละ 6 วัน (ยกเว้น รุ่น 4) (ครั้งที่ 1 จำนวน 2 วัน ครั้งที่ 2 จำนวน 2 วัน ครั้งที่ 3 จำนวน 1 วัน ครั้งที่ 4 จำนวน 1 วัน) ดังรายละเอียดในตาราง

ครั้งที่	รุ่นที่/ วันที่	โรงเรียน	จำนวน
1 (2วัน)	อบรมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง		
	1 (26-27 มิ.ย. 51) เขต 1	1. วัดมะมั่ง 14 คน 2. บึงบอระเพ็ดวิทยา 18 คน 3. ชุมชนวัดเกษไชยเหนือ 16 คน	48 คน
	2 (17-18 มิ.ย. 51) เขต 3	1. บ้านเขาลือ 12 คน 2. บ้านหัวถนนเหนือ 16 คน 3. ห้วยน้ำลาด 7 คน	35 คน
	3 (23-24 มิ.ย. 51) เขต 2	1. สวนป่าแม่กะสี 16 คน 2. บ้านปางขนุน 5 คน 3. วัดประสาทวิถิ 8 คน	29 คน
	4 (8, 10 ก.ค. 51, 29-30 ก.ค. 51) เขต 1	พระสงฆ์	แต่ละวัน จำนวนไม่ คงที่ทั้งเช้า และบ่าย
2 (2วัน)	อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียน และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน แก่ครู รุ่น 1 รุ่น 2 และรุ่น 3		
	รุ่น 1 วันที่ 1-2 ก.ค. 51	รุ่น 2 วันที่ 23-24 ก.ค. 51	
	รุ่น 3 วันที่ 24-25 ก.ค. 51		
	รุ่น 4 วันที่ 16-17 ก.ย. 51, 25-26 ก.ย. 51	อบรมเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แก่ ครูพระ	

	<p>รุ่น 1 วันที่ 2 ก.ย. 51</p> <p>รุ่น 3 วันที่ 5 ก.ย. 51</p>	<p>รุ่น 2 วันที่ 3 ก.ย. 51</p>
	<p>รุ่น 4 วันที่ 21 ม.ค. 52 นำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	
	<p>ปิดภาคเรียน</p>	
	<p>เปิดภาคเรียน</p>	
	<p>ปฏิบัติการตามเค้าโครงการวิจัย นิเทศ ติดตาม สนับสนุน</p>	
4 (1วัน)	<p>นำเสนอผลงานการวิจัย (เทอม 1/51)</p>	
	<p>รุ่น 1 วันที่ 8 มิ.ย. 52</p> <p>รุ่น 3 วันที่ 25 ก.พ. 52</p>	<p>รุ่น 2 วันที่ 24 มิ.ย. 52</p> <p>รุ่น 4 (งดการนำเสนอ)</p>

ข้อสังเกต

1. การฝึกอบรมครูแต่ละครั้ง มีครูหลายคนขาดการเข้ารับการฝึกอบรมตามกำหนดการของโรงเรียน เพราะติดราชการหรือป่วย แต่ทีมผู้จัดการฝึกอบรม ได้จัดการให้ครูดังกล่าวเข้าร่วมฝึกอบรมกับรุ่นอื่น

2. สำหรับการฝึกอบรมครูพระ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลง 2 ประการคือ

2.1 เพิ่มจำนวนวันในการฝึกอบรม อีก 2 วัน รวมเป็น 9 วัน เพื่อปรับความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องฝึกอบรมให้ทันกัน เพราะในระหว่างการฝึกอบรม พระส่วนมากจะเข้ารับการอบรมไม่ครบตามจำนวนครั้งที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร และมาแต่ละครั้งก็อยู่ไม่เต็มเวลา เช่น หลักสูตรมี 3 ครั้งก็อาจมาครั้งที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ซึ่งแต่ละครั้งก็อยู่ไม่ครบตามหลักสูตร เช่น การฝึกอบรมครั้งที่ 1 และ 2 ต้องอบรมครั้งละ 2 วัน แต่พระส่วนมากจะอยู่ไม่ครบ

2.2 ปรับเรื่องการทำและการนำเสนอเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนเพราะครูพระที่เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ไม่พร้อมจะฝึกทำเค้าโครงการทำวิจัยในชั้นเรียนเนื่องจากความรู้เดิมไม่พอ นอกจากนี้ครูพระส่วนมากขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยแต่มุ่งเน้นความจำและจัดกิจกรรม โดยยึดครูเป็นสำคัญ

2.3 ปรับเวลาในการอบรมแต่ละวัน โดยเริ่ม เวลาประมาณ 9.00 น.-9.30 น. และกลับประมาณ 15.00 น. เพราะครูพระจะเดินทางโดยรถยนต์ประจำทางได้ สะดวก

รายละเอียดบางประการในการเข้ารับการศึกษาของครูพระมีดังนี้

ครั้งที่	จำนวนพระผู้เข้ารับการศึกษา	
	ภาคเช้า	ภาคบ่าย
1		
8-10 ก.ค. 51	30/40	25/40
29-30 ก.ค. 51	26/40	20/40
2		
16-17 ก.ย. 51	24/40	20/40
25-26 ก.ย. 51	22/40	18/40
3	20/40	20/40

จากการสอบถามครูพระถึงสาเหตุที่มาสาย ขาดการเข้ารับการศึกษาทั้ง ๆ ที่แจ้งและตกลงกันไว้แล้ว บางรูปตอบว่าตรงกับวันพระ บางรูปตอบว่าติดกิจนิมนต์ บางรูปบอกว่าลืมเวลา บางรูปย้ายโรงเรียน และออกจากโครงการโดยมิได้แจ้งให้ผู้ประสานงานทราบ

4. การปฏิบัติการของครูในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จนถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 คณะครูที่ร่วมโครงการปฏิบัติการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นเรียนของตน

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของครูที่สามารถสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

เขตพื้นที่การศึกษา	โรงเรียน	จำนวนครูที่ร่วมโครงการ	จำนวนครูที่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียน
1	1. วัดชะมั่ง	14	14
	2. ชุมชนวัดเกษไชยเหนือ	16	16
	3. บึงบอระเพ็ดวิทยา	18	18
2	1. สวนป่าแม่กะสี	16	16
	2. บ้านปางขนุน	5	5
	3. วัดประสาธวิถิ	8	8
3	1. บ้านเขาลื้อ	12	11
	2. บ้านหัวถนนเหนือ	16	12
	3. ห้วยน้ำลาด	7	7
	รวม	112	107
ครูพระ	จำนวน 20 รูป		ร้อยละ 0

รายละเอียดเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแสดงไว้ในภาคผนวก

5. การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานของครู

ในระหว่างที่ครูดำเนินการตามเค้าโครงการวิจัยปฏิบัติการ ผู้วิจัยและคณะศึกษานิเทศก์ได้เยี่ยมโรงเรียนเพื่อรับทราบปัญหาของครูและร่วมกันวางแผนแก้ปัญหา และนิเทศทางไกลโดยใช้โทรศัพท์และ e-mail

5.1 การสังเกตชั้นเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์

ผลการสังเกตชั้นเรียนพบว่าครูทุกคนมีความพยายามในการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการพัฒนานิสัย และใช้สื่อการเรียนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย ครูจะจัดสถานการณ์ แบบ Active learning ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนโดยการปฏิบัติจริง โดยการใช้คำถามให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด และประเมินผลตามสภาพจริงทั้งในระยะก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน

5.2 การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์

ศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นพ้องกันว่ากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ เพราะมีขั้นตอนต่างๆที่เอื้ออำนวยให้ครูสามารถดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ มีการสนับสนุนครูโดยคณะทำงานวิจัยในโรงเรียน มีการเสริมศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2 เรื่อง สำคัญคือ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด วิธีสอน เทคนิคในการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียนและการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน อีกประการหนึ่งการปฏิบัติการของครูในโรงเรียน/ในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตามจากศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้การจัดประชุมเสนอผลงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้ครูตื่นตัวและพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนรู้มากขึ้น แต่มีครูประมาณ ร้อยละ 25 มีความเครียดในการจัดทำรายงานผลการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัย

ศึกษานิเทศก์พบว่า ครูประมาณ ร้อยละ 25 มีปัญหาในการจัดทำกรวิจัยในชั้นเรียน แต่ไม่มาปรึกษาผู้นิเทศ ศึกษานิเทศก์ทราบปัญหาดังกล่าวจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ ครูหลายท่านเล่าให้ศึกษานิเทศก์ฟังว่าการที่ครูมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือด้านวิชาการจากศึกษานิเทศก์และอาจารย์มหาวิทยาลัยในประเด็นที่ตนต้องการ ทำให้มีความมั่นใจมากขึ้นและสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ ได้ดีขึ้น

5.3 การประเมินตนเองของครู

จากการให้ครูตัดสินใจเลือกตอบคำถามว่าใช่หรือไม่ใช่ ลงในกระดาษ แล้วมอบให้นักวิจัย โดยใช้คำถามว่า “ท่านคิดว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการวิจัยวิจัยครั้งนี้ ท่านมีความสามารถสูงขึ้นในการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช่หรือไม่” ผลการสำรวจคำตอบพบว่า ร้อยละ 100 คิดว่าตนเองมีความสามารถสูงขึ้นในการเสริมสร้างคุณธรรมแก่ผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลดังกล่าวแสดงว่ากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

เจตคติของครูต่อกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.3 เจตคติของครูกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(n= 112)

เขตพื้นที่การศึกษา	เจตคติ	ค่าเฉลี่ย		ความแตกต่าง (หลัง-ก่อน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน		t
		ก่อน	หลัง		ก่อน	หลัง	
1 (n= 48)	1. กิจกรรมใน กระบวนการ	3.50	4.20	0.70	0.16	0.44	4.791***
	2. ความสามารถของ ตนเอง	3.00	3.82	0.82	0.28	0.25	2.899**
2. (n= 29)	1. กิจกรรมใน กระบวนการ	4.46	4.25	-0.21	0.09	0.17	-5.21***
	2. ความสามารถของ ตนเอง	3.40	3.50	-0.10	0.52	0.39	0.93***
3. (n=35)	1. กิจกรรมใน กระบวนการ	3.15	4.15	1.00	0.41	0.46	5.195***
	2. ความสามารถของ ตนเอง	3.00	3.88	0.88	0.36	0.61	6.083***

ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวม มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนเจตคติของครูก่อนและหลังการใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ ครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เขต 3 คะแนนเจตคติหลังการใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าก่อนการใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่คะแนนของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 และเขต 3 โดยคะแนนเจตคติของครูหลังการใช้กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อยกว่าก่อนการใช้ แต่ความแตกต่างดังกล่าวมีเพียงเล็กน้อย (คะแนนเจตคติต่อกิจกรรมในกระบวนการฯ และ ความสามารถของตนเองมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อย คือ 0.21 และ 0.10 ตามลำดับ)